

# **Ohtlike jäätmete saatekirjade koostamisel korduma kippuvad küsimused**

Ver 2.2

<b>Versioon</b>	<b>Kuupäev</b>	<b>Koostaja</b>	<b>Selgitus</b>
Ver 1.0	04.09.2012	Andres Rattur	Esimene versioon
Ver 2.0	28.12.2015	Andres Rattur	Uuendatud seoses uue infosüsteemi kasutuselevõtmisega. Lisatud punkt 12 ja 13 ning näited 5.3, 11.3 ja 11.4.
Ver 2.1	05.05.2016	Andres Rattur Peeter Kuusik	Lisatud eeltäidetud jäätmearuande genereerimise küsimused. Näidetes 5.1., 5.3, 10.3 asendati „Määramata väikeettevõtted“ järgnevaga „Vaheladustatud jäätmed“
Ver 2.2	10.06.2016	Peeter Kuusik	Lisatud näide 5.4 ja näites 5.3 asendatud „vaheladustatud jäätmed“ järgnevaga „Kodumajapidamised“.

## Sisukord

Lühendid.....	4
Õigusaktid .....	4
Käesoleva materjali eesmärk.....	5
Sissejuhatus .....	5
Korduma kippuvad küsimused.....	6
1. Kas OJ saatekirja peab koostama füüsilise isiku poolt tekitatud ohtlike jäätmete veoks?....	6
2. Kas OJ saatekiri peab olema iga OJ veoga kaasas? .....	6
3. Kuidas toimub OJ saatekirja allkirjastamine ja kes peab allkirjastama? .....	6
4. Kuidas koostada OJ saatekirja kogumisringil ohtlike jäätmete veoks? .....	7
5. Ohtlike jäätmete vedu KOVi jäätmejaamadest, kuidas täita OJ saatekirja, kes on jäätmete üleandja/tekitaja?.....	7
6. Kuidas täita OJ saatekirja jäätmejaama elektroonikaromu konteineri veoks, kuhu on kogutud mitmed 8-kohalise jäätmekoodiga jäätmed? .....	8
7. Kuidas täita OJ saatekirja kui jäätmete tekitaja on teadmata, näiteks metsast leitud ohtlikud jäätmed, kes on sellisel juhul üleandja? .....	9
8. Kuidas koostada OJ saatekirja saastunud pinnase veoks (nt jääkreostuse likvideerimine)?.	9
9. Kuidas täita OJ saatekirja eterniitkatuse lammutamisel tekkinud ohtlike jäätmete veoks, kes on tekitaja ja üleandja?.....	9
10. Kuidas koostada OJ saatekirja laevadel tekkinud ohtlike jäätmete veoks? .....	10
11. Ohtlike jäätmete veo erijuhud .....	11
12. Kas OJ saatekirja peab koostama mootorsõiduki viimisel romulasse?.....	12
13. Kas OJ saatekirja loetakse jäätmearuande algdokumendiks ja kaua tuleb OJ saatekirja säilitada?.....	12
OJS lisafunktsioon eeltäidetud jäätmearuande genereerimine.....	14
1. Miks ei ole eeltäidetud jäätmearuandes arvestatud osasid saatekirju või on kogused teised, kui ettevõtte sisesel arvestusel.....	14
2. Miks ei ole eeltäidetud jäätmearuande genereerimisel arvestatud saatekirjadel teatud R ja D koode .....	14
3. Eeltäidetud jäätmearuande piirangud .....	15

## Lühendid

**OJ saatekiri** – ohtlike jäätmete saatekiri

**OJ litsents** – ohtlike jäätmete käitluslitsents

**KOV** – kohalik omavalitsus (linnad / vallad)

**KKI** – Keskkonnainspeksioon

**KKA** – Keskkonnaamet

**MTÜ** – mittetulundusühing

**TVO** – tootjavastutusorganisatsioon

**OJ määrus** – keskkonnaministri 25.09.2008.a määrus nr 41 „[Ohtlike jäätmete saatekirja vorm ning saatekirja koostamise, edastamise ja registreerimise kord](#)“

## Õigusaktid

- Jäätmeseadus
- Keskkonnaministri 25.09.2008.a määrus nr 41 „Ohtlike jäätmete saatekirja vorm ning saatekirja koostamise, edastamise ja registreerimise kord“
- Majandus- ja kommunikatsiooniministri 29.07.2009 määrus nr 78 „Laevaheitmete ja lastijäätmete üleandmise ja vastuvõtmise korralduslikud nõuded ning laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise, üleandmise, nendest teavitamise ja arvestuse pidamise üle järelevalve teostamise kord“
- Digitaalalkirja seadus
- Vabariigi Valitsuse 26.02.2001.a määrus nr 80 „Asjaajamiskorra ühtsed alused“

## Käesoleva materjali eesmärk

Käesoleva materjali eesmärgiks on olla abivahendiks OJ saatekirja koostajatele. Siia on koondatud vastused OJ saatekirjade koostamisel enim korduma kippuvatele küsimustele. Loodetavasti aitab käesolev materjal ühtlustada OJ saatekirjade koostamise praktikat ja tõsta OJ saatekirjade kvaliteeti. Materjal on koostatud Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri koostöös. Täiendavate küsimuste tekkimisel palume pöörduda ohtlike jäätmete saatekirjade infosüsteemi peakasutaja poole.

## Sissejuhatus

Ohtlike jäätmete saatekiri (*edaspidi OJ saatekiri*) on dokument, mis sisaldab andmeid käitlemiseks üleantavate ohtlike jäätmete liigi, koostise, koguse ja põhiomaduste kohta. OJ saatekirjale märgitakse andmed jäätmete tekitaja, käitlemiseks üleandja, vedaja ja vastuvõtja kohta. OJ saatekiri koostatakse enne veo toimumist igale ohtlike jäätmete veosele. OJ saatekirja koostamise nõuet ei kohaldata füüsilise isiku suhtes kodumajapidamises tekkinud ja päästeasutuse poolt tuletõrje- ja päästetöödel kokkukogutud ohtlike jäätmete üleandmisel jäätmekäitlejale.

OJ saatekirja eesmärgiks on jälgida ja kontrollida riigisisest ohtlike jäätmete liikumist, sellest tulenevalt on OJ saatekiri vahetult seotud ohtlike jäätmete veoga ja seda tuleb eelkõige vaadelda kui veodokumenti.

OJ saatekirja koostamist reguleerib jäätmeseaduse § 64 ja keskkonnaministri 25.09.2008.a määrus nr 41 „Ohtlike jäätmete saatekirja vorm ning saatekirja koostamise, edastamise ja registreerimise kord“ (*edaspidi OJ määrus*).

OJ saatekirja nõuded ei kohaldu riikidevahelisel jäätmeveol. Riikidevahelise jäätmeveo saatekirjade vormid on toodud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruses nr 1013/2006.

OJ saatekirja koostab digitaaldokumendina keskkonnaministri määratud veebipõhises infosüsteemis ohtlike jäätmete käitlulitsentsi (*edaspidi OJ litsents*) omav jäätmete üleandja. Kui jäätmete üleandjal OJ litsents puudub siis koostab OJ saatekirja jäätmete vastuvõtja.

Jäätmete üleandja, vedaja ja vastuvõtja tõendavad ohtlike jäätmete üleandmist või vastuvõtmist süsteemse kinnitusega veebipõhises infosüsteemis koostatud digitaaldokumendil. Need jäätmete üleandjad ja vedajad, kellel pole OJ litsentsi, võivad tõendada üleandmist või vastuvõtmist allkirjaga saatekirja väljatrukil. Jäätmete üleandmine ja vastuvõtmine loetakse lõpetatuks ja saatekiri registreerituks hetkest, mil jäätmete vastuvõtja on saatekirjal olevad andmed infosüsteemis kinnitanud.

Kui jäätmete üleandmisel selgub vajadus saatekirjal olevate andmete muutmiseks, kuid kohapeal nende muutmine saatekirjal ei ole võimalik, registreeritakse vajalikud muudatused väljatrukil ja kinnitatakse osaliste allkirjadega. Jäätmete vastuvõtja teeb vajaduse korral saatekirjas parandused väljatrukist lähtudes. Kinnitatud saatekirjas vigade parandamiseks esitab jäätmesaadetise vastuvõtja infosüsteemi volitatud töötajale avalduse ebaõigete andmete muutmiseks.

## Korduma kippuvad küsimused

### 1. Kas OJ saatekirja peab koostama füüsilise isiku poolt tekitatud ohtlike jäätmete veoks?

Vastavalt jäätmeseaduse § 64 lg 2<sup>1</sup> OJ saatekirja koostamise nõuet ei kohaldata füüsilise isiku suhtes kodumajapidamises tekkivate ja päästeasutuse poolt päästetööl kokkukogutud ohtlike jäätmete üleandmisel jäätmekäitlejale.

Seega jäätmekäitleja ei ole kohustatud koostama OJ saatekirja kui füüsiline isik või päästeasutuse töötaja toob kodumajapidamises või päästetööl kokkukogutud ohtlikud jäätmed jäätmekäitleja juurde. Kui aga jäätmekäitleja läheb ise nimetatud jäätmetele järgi füüsilise isiku juurde või päästeasutuse tellimusel õnnetuspaika siis on OJ saatekirja koostamine kohustuslik.

**Näide 1.1:** Füüsiline isik palub jäätmekäitlejal tulla kodumajapidamises tekkinud ohtlikele jäätmetele järgi

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Kodumajapidamised	Kodumajapidamised	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

Samas ei ole OJ saatekirja koostamine füüsilisele isikule või päästeasutuse töötajale keelatud. Jäätmekäitleja võib OJ saatekirja koostada omal soovil või ohtlike jäätmete üleandja palvel, kui see on vajalik näiteks ettevõttesise jäätmeaarvestuse pidamiseks või mõnel muul põhjusel.

**Näide 1.2:** Füüsiline isik toob ise oma kodumajapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed jäätmekäitleja juurde (nn vabatahtlik OJ saatekirja koostamine)

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Kodumajapidamised	Kodumajapidamised	Kodumajapidamised	Jäätmekäitleja

### 2. Kas OJ saatekiri peab olema iga OJ veoga kaasas?

Vastavalt OJ määruse § 2 lg 1 koostatakse OJ saatekiri digitaaldokumendina enne veo algust iga ohtlike jäätmete veose kohta vastavalt saatekirja vormile. Paber kandjal OJ saatekiri peab autojuhil kaasas olema vaid juhul, kui veos liigitub ADR veoseks vastavalt „Ohtlike veoste autoveo eeskirjale“ (OJ määruse § 2 lg 2<sup>2</sup>).

### 3. Kuidas toimub OJ saatekirja allkirjastamine ja kes peab allkirjastama?

OJ saatekirja allkirjastamist reguleerib OJ määruse § 3. OJ litsentsi omavad isikud allkirjastavad OJ saatekirja digitaalselt infosüsteemis, klikkides nupul „Kinnita“. Infosüsteemis saavad kinnitusi anda kõik jäätmeveo osapooled (üleandja, vedaja, vastuvõtja), väljaarvatud jäätmete tekitaja, kellelt allkirja ei nõuta. Jäätmete üleandja ja vedaja, kes aga ei oma ligipääsu infosüsteemile, kinnitab jäätmete üleandmist või vastuvõtmist allkirjaga saatekirja väljatrüki (§ 3 lg 2). Jäätmete vedaja peab saatekirja allkirjastama, kui seda nõuab jäätmete vastuvõtja või üleandja.

#### 4. Kuidas koostada OJ saatekirja kogumisringil ohtlike jäätmete veoks?

Ohtlike jäätmete kogumisringiga antakse füüsilistele isikutele võimalus tasuta ära anda kodumajapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed. Ohtlike jäätmete kogumisring tehakse reeglina KOVi tellimusel ühe linna(osa)/küla/valla territooriumil kokkulepitud kuupäeval kindla ajagraafiku ja marsruudi alusel. Lisaks KOVile võib ohtlike jäätmete kogumisringi korraldada KOV nimel ka tema poolt selleks volitatud mittetulundusühing (*edaspidi MTÜ*).

Kuna kogumisauto peatuspaiku on kogumisringil mitmeid ja iga peatuspaiga kohta eraldi OJ saatekirja koostamine oleks liialt aeganõudev siis koostatakse OJ saatekiri veopäevade ja omavalitsusüksuste [linn(aosa)/vald] lõikes. Kusjuures OJ saatekirja lahtrisse „lähtekoha aadress“ tuleb märkida asustusüksuse nimi, kus kogumisring läbi viidi näiteks „Kambja vald, Tartu maakond“. Asustusüksus peab olema märgitud võimalikult detailselt, nt linn/küla/vald. Maakonna tase on liialt üldine ja seetõttu seda lähtekoha aadressina kasutada ei tohi!

OJ saatekirjale märgitakse jäätmete tekitajaks „Kodumajapidamised“ ja jäätmete üleandjaks kogumisringi korraldaja KOV või MTÜ, sest jäätmete üleandja peab OJ saatekirja allkirjastama.

**Näide 4.1:** Kogumisringil füüsilistelt isikutelt kogutud ohtlikud jäätmed

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
KOV / MTÜ	Kodumajapidamised	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

#### 5. Ohtlike jäätmete vedu KOVi jäätmejaamadest, kuidas täita OJ saatekirja, kes on jäätmete üleandja/tekitaja?

Kui kodumajapidamised toovad ohtlike jäätmeid jäätmejaama siis saatekirja koostada ei ole vaja, kuid seda võib teha (nö vabatahtlik saatekiri). Kui ettevõtte annab jäätmejaamale üle ohtlike jäätmeid siis tuleb koostada saatekiri. Ohtlike jäätmete veoks KOVi jäätmejaamadest ja jäätmete kogumispunktidest jäätmekäitleja juurde tuleb koostada OJ saatekiri. Vastavalt jäätmeseadusele on teiste isikute poolt tekitatud ja üleantud ohtlike jäätmete käitlemiseks majandus- või kutsetegevuses, vajalik OJ litsents ja jäätme- või keskkonnakompleksluba. Seetõttu on KOV reeglina sõlminud rendi- või teeninduslepingu jäätmejaama/kogumispunkti haldamiseks vastavat pädevust ja jäätmeluba omava litsentseeritud jäätmekäitlejaga. Munitsipaaltegevõtte või KOVi asutus võib muidugi ka ise elanikelt ohtlikke jäätmeid jäätmejaamas vastu võtta, kuid sellisel juhul peab ettevõtte/asutusel olema OJ litsents ja jäätmeluba.

**Näide 5.1:** Ohtlike jäätmete vedu jäätmekäitleja poolt hallatavast KOVi jäätmejaamast (KOV on sõlminud jäätmekäitlejaga rendilepingu)

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Jäätmekäitleja	Vaheladustatud jäätmed	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

**Näide 5.2:** OJ litsentsi ja jäätmeluba omav munitsipaaltegevõtte (KOVile kuuluv ettevõtte) või KOVi asutus haldab/käitab ise oma jäätmejaama ning tellib jäätmekäitleja jäätmetele järgi

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Munitsipaalettevõte	Vaheladustatud jäätmed	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

Jäätmejaamadesse on paigutatud ka tootjavastusorganisatsioonide (*edaspidi TVO*) konteinerid ohtlike jäätmete kogumiseks. Kuigi TVO tasub nii konteineri rendi kui jäätmete käitlemise eest siis OJ saatekirjale TVO-d ei märgita, vaid üleandjaks kantakse tegelik jäätmete üleandja näiteks jäätmejaama haldaja. Samuti ei näidata TVO-d jäätmearuannetel.

**Näide 5.3:** Ohtlike jäätmete vedu TVO konteinerist jäätmejaamast

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Jäätmejaama haldaja	Kodumajapidamised	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

Sama kehtib ka kogumispunktide kohta mille kohta jäätmearuannet ei esitata, näiteks kaubanduskeskuste parklates olevad OJ vastuvõtupunktid ja tanklates asuvad OJ konteinerid, mis on mõeldud kodumajapidamiste teenindamiseks. Saatekirjale märgitakse OJ tekitajaks „Kodumajapidamised“ ja üleandjaks märgitakse kogumispunkti haldaja või OJ veo tellija. Jäätmearuandel kajastub jäätmete tekitajana „Kodumajapidamised“ ja jäätmete saajaks on vastuvõtja.

**Näide 5.4:** Ohtlike jäätmete vedu vastuvõtupunktidest

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Kogumispunkti haldaja/veo tellija	Kodumajapidamised	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

**6. Kuidas täita OJ saatekirja jäätmejaama elektroonikaromu konteineri veoks, kuhu on kogutud mitmed 8-kohalise jäätmekoodiga jäätmed?**

Jäätmejaamas kogutakse sageli suured ja väikesed kodumasinad ning infotehnoloogia- ja kommunikatsiooniseadmed (20 01 35 01\*, 20 01 35 02\*, 20 01 35 03\*) ühte suurde konteinerisse. Tegelik jäätmete kogus jäätmeliigiti selgub aga reeglina alles jäätmekäitleja juures. Seetõttu on jäätmekäitlejal sageli keeruline enne jäätmevedu täita OJ saatekirja kasutades 8-kohalisi jäätmekoode.

Sellest tulenevalt tuleb esmalt OJ saatekirja koostamisel kasutada jäätmenimistu 6-kohalist jäätmekoodi (näiteks 20 01 35) ning märkides jäätmete koguse lahtrisse summaarse jäätmekoguse. Pärast veo toimumist ja jäätmete sortimist, kui on selgunud tegelikud jäätmekogused jäätmeliigiti, muudetakse 6-kohaline kood 8-kohaliseks korrigeerides samas jäätmete kogust ning lisatakse saatekirjale sortimise tulemusena selgunud 8-kohalised jäätmekoodid.

## 7. Kuidas täita OJ saatekirja kui jäätmete tekitaja on teadmata, näiteks metsast leitud ohtlikud jäätmeh, kes on sellisel juhul üleandja?

Kui jäätmeh tekitaja on teadmata siis märgitakse OJ saatekirjale tekitajana „Teadmata“. Jäätmeh keskkonda viimisega ja sellest põhjustatud saastuse likvideerimisel tuleb juhinduda jäätmehesaduse § 128.

**Näide 7:** Jäätmehkäitleja läheb metsast leitud teadmata jäätmeh tekitaja poolt jäetud jäätmehetele järgi KA, KKI, KOVi või maaomaniku tellimusel

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Tellija (KOV, KKI, KA, maaomanik)	Teadmata	Jäätmehkäitleja	Jäätmehkäitleja

## 8. Kuidas koostada OJ saatekirja saastunud pinnase veoks (nt jääkreostuse likvideerimine)?

Nimetatud küsimusele vastamisel tuleb ennekõike silmas pidama asjaolu, et saastunud väljakaevamata pinnast ei loeta jäätmeheteks sest tegemist on kinnisasjaga. Jäätmeheteks loetakse aga vastavalt jäätmehesaduse § 2 lg 1 ainult vallasasju või kinnistatud laeva. Ohtlikeks jäätmeheteks muutub pinnas alles siis kui see on välja kaevatud ja vastab ohtlike jäätmehete tingimustele. OJ saatekiri tuleb koostada ainult siis, kui väljakaevatud saastunud pinnas liigitub ohtlikeks jäätmeheteks.

Reeglina on jääkreostuse likvideerimiseks läbi viidud riigihanked, mille tulemusena on hanke võitjaks jäätmehkäitleja, kes kohustub tasu eest jääkreostuse likvideerima. Sellest tulenevalt on jäätmehesaduse ja OJ saatekirja mõistes jäätmehete tekitajaks (saastunud pinnase väljakaevajaks) ja üleandjaks jääkreostuse likvideerija ehk tegelik tööde tegija mitte aga riigihanke korraldaja. Täiendava infona võib OJ saatekirja märkuste lahtrisse kanda tööde tellija nime koos märkusega, et tegemist on jääkreostuse likvideerimisega.

**Näide 8:** OJ saatekirja koostamine saastunud pinnase veoks jääkreostuse likvideerimisel

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Jäätmehkäitleja (Jääkreostuse likvideerija)	Jäätmehkäitleja (Jääkreostuse likvideerija)	Jäätmehkäitleja	Jäätmehkäitleja

## 9. Kuidas täita OJ saatekirja eterniitkatuse lammutamisel tekkinud ohtlike jäätmehete veoks, kes on tekitaja ja üleandja?

Antud küsimusele vastamisel tuleb lähtuda igal üksikul juhul konkreetsest olukorrast. Kusjuures tähele tasub panna asjaolu, et vastavalt jäätmehesaduse § 73 lg 3 on jäätmeheluba vaja ohtlike jäätmehete kogumiseks või veoks, välja arvatud isiku enda tegevuse tulemusena tekkinud jäätmehete kogumiseks ja veoks. Seega, kui (ehitus)ettevõtja viib enda tekitatud (eterniitplaadid võtab maha ehitusettevõtja) ohtlikud jäätmehete prügilasse või jäätmehkäitleja juurde siis ta OJ litsentsi ja jäätmeheluba ei pea omama. Kui aga (ehitus)ettevõtja soovib vedada teiste isikute poolt tekitatud (eterniitahvlid võttis maha maaomanik või keegi muu

isik) ohtlike jäätmeid siis on OJ litsentsi ja jäätmeloa omamine kohustuslik. Alljärgnevalt on toodud kaks enamlevinud OJ saatekirja koostamise näidet:

**Näide 9.1:** Ehitusettevõtjalt tellitakse eterniitkatuse vahetus, ehitusettevõtjast saab jäätmetekitaja, sest tema tegevuse tulemusena tekivad ohtlikud jäätmed. Ehitusettevõtja eemaldab vanad eterniitplaadid ja viib ise enda äranägemise järgi vastava jäätmekäitleja juurde

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Ehitusettevõtja	Ehitusettevõtja	Ehitusettevõtja	Jäätmekäitleja

**Näide 9.2:** Ehitusettevõtjalt tellitakse eterniitkatuse vahetus. Ehitusettevõtja eemaldab vanad eterniitplaadid, kuid majaomanik kohustab ehitusettevõtjat viima eterniitplaadid konkreetse jäätmekäitleja juurde. Antud olukorras ehitusettevõtja ei muutu jäätmevaldajaks (jäätmeseaduse § 14 lg 3)

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Majaomanik	Ehitusettevõtja	Ehitusettevõtja	Jäätmekäitleja

## 10. Kuidas koostada OJ saatekirja laevadel tekkinud ohtlike jäätmete veoks?

Laevadel tekkinud ohtlike jäätmete veoks tuleb koostada OJ saatekiri. Valdav osa laevadel tekkinud ohtlikest jäätmetest võetakse vastu välisriigi lipu all seilavatel laevadel, mille omanikeks on reeglina välismaised juriidilised isikud. Välismaiste ettevõtete ärinimede ja – registrikoodide märkimine OJ saatekirjale on aga raskendatud. Seetõttu märgitakse OJ saatekirjale jäätmete üleandjaks või tekitajaks konkreetne laev ning „lähtekoha aadressi“ lahtrisse, kantakse sadama aadress, kust jäätmed transpordivahendile laaditi.

**Näide 10.1:** Välisriigi omaniku laevalt vastu võetud ohtlike jäätmete vedu

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
BALTIC QUEEN	BALTIC QUEEN	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

Erandiks on OJ saatekirja koostamine Eesti äriregistris registreeritud ettevõtja laeval tekkinud ohtlike jäätmete veoks. Eesti laevade korral võib OJ saatekirja koostada kahel viisil: a) analoogselt eelnevale näitele (näide 10.1) või b) märkides üleandjaks ja tekitajaks laeva omaniku ehk juriidilise isiku (näide 10.2).

**Näide 10.2:** Eesti laevalt vastu võetud ohtlike jäätmete vedu

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Laeva omanik	Laeva omanik	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

OJ saatekiri koostatakse vastavalt näitele 10.1 ja 10.2 sellisel juhul, kui jäätmekäitleja võtab ohtlikud jäätmed vastu otse laevalt ja veab need oma käitluskohta, näiteks pilsivesi ja õli sisaldavad vedeljäätmed, mis pumbatakse otse transpordivahendisse.

Laevadel tekib aga ka väiksemates kogustes ohtlikke jäätmeid (näiteks patareid, õlised kaltsud, värvijäätmed jne), mis sageli paigutatakse esmalt sadama territooriumil asuvasse jäätmete kogumiskohta (jäätmemajad, -konteinerid), kust siis veetakse hiljem vastavalt vajadusele (veose komplekteerimisele) edasi. Selliste jäätmete vastuvõtmiseks koostatakse esmalt jäätmete üleandmise-vastuvõtmise akt (vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri 29.07.2009 määrusele nr 78) ning OJ saatekirja koostama ei pea, sest jäätmete vedu ei toimu. OJ saatekiri koostatakse alles siis, kui ohtlikud jäätmed veetakse sadama kogumiskohast lõppkäitleja juurde. OJ saatekirjale kantakse jäätmete üleandjana jäätmekäitleja, kes haldab sadama kogumiskohta ning tekitajana „Vaheladustatud jäätmed“.

**Näide 10.3:** Sadama territooriumil ajutiselt vaheladustatud ohtlike jäätmete vedu lõppkäitleja juurde

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Sadama ohtlike jäätmete kogumis-koha käitaja	Vaheladustatud jäätmed	Jäätmekäitleja	Jäätmekäitleja

Võib esineda olukord, kus saatekirja koostamisel OJS infosüsteemis ei leita laeva, kui otsida IMO numbrit või nime järgi. OJS kuvatakse vaid laevad, mis on esitanud üleantavate ning laevale jäävate laevaheitmete ja lastijäätmete teatise. Laevade lisamiseks infosüsteemi tuleb saata e-kiri [ojs@envir.ee](mailto:ojs@envir.ee) laeva nime ja IMO numbriga ning laev kantakse infosüsteemi.

## 11. Ohtlike jäätmete veo erijuhud

Vastavalt OJ määruse § 2 lg 1 tuleb OJ saatekiri koostada digitaaldokumendina iga ohtlike jäätmete veose kohta enne veo algust. Igapäevases töös esineb aga sageli erijuhtumeid, mida on alljärgnevalt puütud kirjeldada:

**Näide 11.1: Ohtlike jäätmete vedu sama kinnistu piires, kui jäätmevaldaja ei muutu.**  
OJ saatekirja koostama ei pea.

**Näide 11.2: Ohtlike jäätmete vedu sama kinnistu piires koos jäätmevalduse üleminekuga.**  
OJ saatekiri tuleb koostada.

**Näide 11.3: Ohtlike jäätmete toru- ja konveiertransport.**  
OJ saatekirja koostama ei pea.

**Näide 11.4: Suures koguses ohtlike jäätmete sage vedu samalt saatjalt samale saajale samast lähtekohast samasse sihtkohta**

Teatud liiki jäätmete vedamisel esineb olukordi, kus väga suures koguses ohtlike jäätmete veoks teostatakse päevas kuni mitusada autoreisi, kusjuures jäätmete lähte- ja sihtkoht ning üleandja ja vastuvõtja on kõigil reisidel samad. Sellisel juhul oleks igale autoreisile eraldi saatekirja koostamine liialt koormav ja seetõttu on lubatud koostada nn koondsaatekiri ühe päeva kohta, millele kantakse kõikide sellel päeval toimunud veoste koondandmed.

## 12. Kas OJ saatekirja peab koostama mootorsõiduki viimisel romulasse?

Jäätmeseaduse § 2 lg 1 alusel loetakse jäätmeteks mis tahes vallasasja või kinnistatud laeva, mille valdaja on ära visanud, kavatses seda teha või on kohustatud seda tegema. Näiteks kui mootorsõiduki omanikul on kavatsus oma sõiduk romulasse lammutamiseks anda siis tuleb isegi sõidukorras sõiduk liigitada jäätmeteks ja kuna see sisaldab ka mootor- ja käigukastiõli siis on tegemist ohtlike jäätmetena. Seega tuleb alati koostada OJ saatekiri mootorsõiduki veoks autolammutuskotta, välja arvatud siis jäätmeseaduse § 64 lg 2<sup>1</sup> toodud erand (füüsiliste isikute poolt kodumajapidamises tekkinud ja päästeasutusele päästetöödel kogutud ohtlike jäätmete vedu).

**Näide 12.1:** Juriidiline isik „Jäätmetekitaja OÜ“ sõidab oma valduses oleva autoga autolammutuskotta kavatsusega mootorsõiduk anda lammutamisele

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Jäätmetekitaja OÜ	Jäätmetekitaja OÜ	Jäätmetekitaja OÜ	Autolammutuskoda

**Näide 12.2:** Juriidiline isik „Jäätmetekitaja OÜ“ tellib autolammutajalt autoromu äraveo.

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Jäätmetekitaja OÜ	Jäätmetekitaja OÜ	Autolammutuskoda	Autolammutuskoda

**Näide 12.3:** Juriidiline isik tellib veoteenuse mõnelt vedajalt kohustades autoromu viima üleandja poolt määratud autolammutuskotta. Vedajat ei loeta jäätmete valdajaks veo ajal.

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Jäätmetekitaja OÜ	Jäätmetekitaja OÜ	Vedaja OÜ	Autolammutuskoda

**Näide 12.4:** Füüsiline isik tellib autolammutuskojalt oma kodumajapidamises kasutusel olnud autoromu äraveo

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Kodumajapidamised	Kodumajapidamised	Autolammutuskoda	Autolammutuskoda

**Näide 12.5:** Füüsiline isik toob ise oma mootorsõiduki autolammutuskotta (nn vabatahtlik OJ saatekirja koostamine)

Üleandja	Tekitaja	Vedaja	Vastuvõtja
Kodumajapidamised	Kodumajapidamised	Kodumajapidamised	Autolammutuskoda

## 13. Kas OJ saatekirja loetakse jäätmeinventuuri algdokumendiks ja kaua tuleb OJ saatekirja säilitada?

Vastavalt jäätmeseaduse § 116 lg 2 on jäätme- ja kompleksluba ning jäätmete registreerimistõendit omav isik, samuti ohtlike jäätmete tekitaja välja arvatud

kodumajapidamised, kohustatud pidama pidevat arvestust oma tegevuses tekkinud, kogutud, hoitud või vaheladustatud, veetud, töödeldud, taaskasutatud või kõrvaldatud jäätmete liigi, hulga, omaduste ja tekke kohta. Kui jäätmed antakse üle teisele jäätmekäitlejale, tuleb arvestust pidada ka jäätmete sihtkoha, kogumissageduse, veomooduste ning taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute kohta.

Seega OJ saatekiri on algdokument jäätmeseaduse § 116 lg 2 mõistes, mida tuleb säilitada vähemalt viis aastat (§ 116 lg 3).

## **OJS lisafunktsioon eeltäidetud jäätmearuande genereerimine**

Aastal 2015 valmis ohtlike jäätmete saatekirjade uus veebirakendus. Täiendavalt lisandus 2016 aastal juurde ohtlike jäätmete saatekirjadele kantud andmete kandmise võimalus ettevõtte jäätmearuandele.

Eeltäidetud jäätmearuannet saab genereerida ajavahemikul 01. jaanuar kuni 20. august eelneva aruandeaasta kohta.

Eeltäidetud jäätmearuannet saab genereerida vaid jäätmearuande kohuslane ehk juriidilised isikud, kellel oli eelmisel aastal kehtiv jäätmeluba(jäätme- või keskkonnakompleksluba või jäätmete registreerimistõend).

### **1. Miks ei ole eeltäidetud jäätmearuandes arvestatud osasid saatekirju või on kogused teised, kui ettevõtte sisesel arvestusel.**

Juhul, kui eeltäidetud jäätmearuandes on puudu mõned kirjed või kogused erinevad siis tuleb üle kontrollida järgmised punktid:

1. Kas kõik aruande perioodi saatekirjad on kinnitatud, sest menetluses olevaid saatekirju süsteem ei arvesta. Seega võib OJS eeltäidetud jäätmearuanne erineda ettevõtte sisesest arvestusest, kui OJS on jäänud saatekiri kinnitamata.
2. Kas kõikidel saatekirjadel olevad jäätmete vastuvõtmise kuupäevad jäävad aruande esitamise perioodi vahemikku. Näiteks 2016 aasta aruandes on kõik saatekirjad, mille vastuvõtja poolt kinnitatud jäätmete vastuvõtmise kuupäev on perioodil 1.01.2016-31.12.2016.
3. Kas eeltäidetud jäätmearuande genereerimisel on valitud õiged tegevuskoha filtrid. Jäätmearuande eeltäitmine on aadressandmete põhine ehk kui sama jäätmekäitluskoha aadress erineb saatekirjadel siis süsteem kuvab 2 erinevat jäätmekäitluskohta. Seega tasub üle kontrollida enne saatekirjade kinnitamist, et kõik aadressandmed oleksid õiged. Eeltäidetud jäätmearuande genereerimisel tuleb vaadata, et valitud oleks õige käitluskoha aadress ja kui ühele käitluskohale on sattunud aadresse rohkem siis tuleb valida kõik aadressid, mis on jäätmekäitluskohaga seotud.
4. Iga aasta lõpus tuleks väljatrükitud saatekirju või ettevõtte sisest arvestust kontrollida vastavalt OJS päringu andmetele, sest saatekirja väljatrükk võib erineda OJS infosüsteemi andmetest. Põhjuseks võib olla, et näiteks jäätmete vastuvõtja on parandanud saatekirjal andmeid ja ei ole sellest teavitanud teisi osapooli.

### **2. Miks ei ole eeltäidetud jäätmearuande genereerimisel arvestatud saatekirjadel teatud R ja D koode**

OJS süsteemis on saatekirjadel põhiliseks käitluskoodiks R13 ja D15 seega jäätmete käitlustoimingud, mis teostatakse jäätmekäitleja poolt tegevuskohas kohapeal, tuleb aruandjal endal aruandesse juurde lisada.

Jäätmearuande eeltäitmisel ei ole võimalik infosüsteemile ette anda kindlat reeglit, mille alusel oleks võimalik eristada, kas jäätmete käitlemisel jäätmete olemus või koostis muutub (vt jäätmearuande määruse lisa I tabel 1 p 10). Seega taaskasutustoiminguid R12v, R12y, R13 ei

võeta arvesse tabeli 1 tulpades 9 ja 10 ning kõrvaldamistoiminguid D14 ja D15 ei võeta arvesse tabeli 1 tulpades 12 ja 13.

Tabelis 2 kajastatakse vaid kõrvaldamistoimingud D1, D3, D4, D5, D6, D7, D12.

### 3. Eeltäidetud jäätmearuande piirangud

1. Jäätmearuandes on vaid need saatekirjad, kus jäätmearuande koostaja esineb üleandjana, tekitajana või vastuvõtjana.
2. Saatekirjal puudub eraldi väli settelaadsete jäätmete kuivaine protsendi märkimiseks. Seega tuleb aruandjal antud väärtus ise juurde lisada tabelisse 1 „setteladsete jäätmete keskmine kuivainesisaldus tekkinud jäätmetes, massiprotsentides“.
3. Laoseisusid jäätmearuandes ei saa eeltäita tuginedes saatekirjadele. Seega ei ole võimalik eeltäita tabeli 1 tulpasid „Laoseis aruandeperioodi algul“ ja „Laoseis aruandeperioodi lõpul“ ja tabeli 2 tulpasid „Aruandeperioodi alguseks prügilasse ladestatud jäätmekogus“ ning „Aruandeperioodi lõpuks prügilasse ladestatud jäätmekogus“. Aruandja peab need andmed ise juurde lisama.
4. Jäätmearuandes tuleb jäätmete kogused näidata tonnides. Seega on saatekirjade kogused teisendatud kilogrammidest tonnidesse. Koguseid ei ümardata.
5. Sekundaarsete jäätmete tekkena saab käsitleda vaid jäätmenimistu jaotises 19 sisalduvaid jäätmekoode, välja arvatud alljaotistes 19 08 ja 19 09 (vt jäätmearuande määruse lisa I tabel 1 p 10).
6. Korteriühistute poolt üle antud jäätmed on kajastatud jäätmearuandes kokkuleppelise kirjega „kodumajapidamised“.
7. Kodumajapidamiste poolt üle antud jäätmete korral on kantud ärinime lahtrisse „Kodumajapidamised“ ja registrikoodi lahter on tühi.
8. Kogumisringi saatekirjad (tekitaja = kodumajapidamised) on näidatud vastuvõtja jäätmearuandes liikumise tüübina „saadud kodumajapidamistelt“. Üleandja jäätmearuandes antud saatekirja ei kajastata.
9. Vaheladustuskohast (jäätmejaam, kogumispunkt jmt) jäätmete veol järgmisesse punkti tuleb tekitajana saatekirjale kanda „Vaheladustatud jäätmed“. Üleandja aruandes näidatakse liikumise tüüpi „antud teistele ettevõtjatele“ ja partnerina kajastatakse vastuvõtjat. Vastuvõtja aruandes näidatakse omakorda liikumise tüüpi „saadud teistelt ettevõtjalt“ ja partnerina kajastatakse üleandjat.
10. Kohapeal valduse ülemineku korral (üleandja ja tekitaja juriidiline isik on erinev), lisatakse tekitaja jäätmearuandesse täiendavalt kirje jäätmete üleandmise kohta „antud teistele ettevõtetele“ ja vastuvõtmise partnerina kajastatakse saatekirjale kantud üleandjat. Üleandja jäätmearuandes näidatakse kirjet „saadud ettevõtjalt“ ja üleandmise partnerina kajastatakse saatekirjale kantud tekitajat.
11. Jäätmetekitajad kantakse jäätmearuandesse individuaalselt olenemata jäätmearuande määruse I lisa tabel 4 p 4 toodud võimalusest rakendada üldistust 100 kg.
12. Laevadel tekkinud ohtlike jäätmete korral kantakse ärinime lahtrisse „Laevadelt“ ja registrikoodi lahtrisse „0“.
13. Jäätmearuandes näidatakse kõige uuemaid juriidiliste isikute andmeid (ärinimi, postiaadress) ja jäätmenimetusi ning käitluskoodide nimetusi. Näiteks kui ettevõtte on alates eelmise aasta algusest muutnud oma ärinime siis kuvatakse jäätmearuandes viimati infosüsteemi lisatud ärinimi ja postiaadress.